

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3208/2023. (V. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdés 2020. március 31. napjáig hatályos c) és d) pontjai valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.334/2020/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi személy indítványozó jogi képviselője (dr. Karsai Dániel András ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó elsődlegesen – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2020. március 31. napjáig hatályos 118. § (1) bekezdés c) és d) pontja, másodlagosan az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.334/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény B) cikke és XXVIII. cikke sérelmére hivatkozással.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló adóügyben hozott határozat ellen indított közigazgatási perben az indítványozó jogi személy felperesként vett részt.
- [5] E per előzményeként az elsőfokú adóhatóság a 2320325671 számú határozatával az indítványozó terhére 2015. évre általános forgalmi adó adónemben összesen 954 648 000 forint adóhiánynak minősülő adókülönbözet állapított meg, amely után 1 909 296 000 forint adóbírságot szabott ki, és 47 932 000 forint késedelmi pótlékot számított fel. Ezt követően az első fokú adóhatóság az 5423028704 számú határozatával saját hatáskörben az első fokú határozatát megváltoztatta akként, hogy az adóbírságot 1 906 153 000 forintra módosította.
- [6] A fellebbezés folytán eljáró alperes a 2019. augusztus 26. napján kelt 2234953638 számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [7] Emellett az elsőfokú adóhatóság a 2320325637 számú határozatával 2016. január hónapra általános forgalmi adó adónemben összesen 118 939 000 forint adókülönbözetet állapított meg, amelyből 80 890 000 forint adóhiánynak, 38 049 000 forint pedig jogosulatlan visszaigénylésnek minősült, melyek után 237 878 000 forint adóbírságot szabott ki és 2 695 000 forint késedelmi pótlékot számított fel.
- [8] A fellebbezés folytán eljáró alperes a 2019. augusztus 26. napján kelt 2234953650 számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [9] Az elsőfokú adóhatóság továbbá 2320325660 számú határozatával az indítványozó terhére 2016. február hónapra általános forgalmi adó adónemben összesen 102 909 000 forint adókülönbözetet állapított meg, amelyből 100.689.000 forint adóhiánynak, 2 220 000 forint pedig jogosulatlan visszaigénylésnek minősült, melyek után 205 818 000 forint adóbírságot szabott ki és 3 356 000 forint késedelmi pótlékot számított fel.
- [10] A fellebbezés folytán eljáró alperes a 2019. augusztus 26. napján kelt 2234953584 számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [11] Az indítványozó közigazgatási pereket kezdeményezett az adóhatóság határozatai ellen. Az elsőfokú bíróság a pereket egyesítette.
- [12] A felperes kereseteit az első fokon eljáró Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2020. február 13. napján kelt 13.K.28.419/2019/24. számú jogerős ítéletével elutasította.
- [13] Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában megállapította, hogy az adóhatóság az adólevonási jog gyakorlásának megtagadását nem az árualap és annak fuvarozása, hanem az ügyleti akarat, az áru feletti rendelkezési jog

tényleges átengedésének hiányára alapította. Az adóhatóság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy nem történt valós értékesítés a lánc szereplői között, az indítványozó az adókijátszás aktív részese és haszonhúzója volt, mert olyan adót vont le, illetve igényelt vissza, melyet senki nem fizetett meg.

- [14] Az elsőfokú bíróság továbbá – azzal az érveléssel összefüggésben, hogy az indítványozónak nem volt tudomása az adókijátszásról, azzal kapcsolatos felelőssége a kereskedelmi ügynöknek van – hangsúlyozta, hogy az indítványozó hatalmazta meg a kereskedelmi ügynököt a nevében jognyilatkozat megtételére, a megbízásról és azok kereteiről a felperes törvényes képviselője is tudott. A kereskedelmi ügynök tehát a felperes nevében bonyolította le az ügyleteket, magatartását ezért a felperes magatartásaként kell értékelni.
- [15] Az indítványozó felperes a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Kérelme befogadásának jogszabályi alapjaként a Kp. 118. § (1) bekezdés c) és d) pontjait jelölte meg.
- [16] Az indítványozó befogadási kérelmében a Kp. 118. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozva előadta, hogy álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelemmel érintett ügyben felmerülő jogértelmezési kérdések szükségessé teszik az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. Ismertette, hogy az 5/2016. (IX. 26.) KMK-vélemény (a továbbiakban: KMK-vélemény) az Európai Unió Bíróságának az adólevonási jog gyakorlásával összefüggő döntéseiben meghatározott alapelvek alkalmazása érdekében került megalkotásra, idézte a Mahagében C-80/11, és Dávid C-142/11 számú egyesített ügyek több pontját, majd megállapította, hogy az adólevonási jog gyakorolhatósága az adóalany adókijátszásra vonatkozó tudattartamától függ, ugyanakkor megítélése szerint bizonytalanság van a körben, hogy egy nem természetes személy adóalany esetében miként kell eljárni. Felmerül a kérdés, hogy a jogi személy esetében kinek a tudata vizsgálendő, különös figyelemmel az adóalany megbízásából eljáró kereskedelmi ügynökre, aki tőle szervezetileg, valamint adó- és munkajogi értelemben is független.
- [17] Az indítványozó álláspontja szerint továbbá a jogerős ítélet rendelkezése több ponton eltér a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától. Első körben ismertette a KMK-vélemény 1.) és 3.) pontját, majd hangsúlyozta, hogy mind az adóhatóság, mind az elsőfokú bíróság irat és jogellenesen jutott arra következtetésre, hogy nem valósult meg a gazdasági esemény. Véleménye szerint abszurd önmagában a rendelkezési jog átengedésének a hiányával indokolni a termékértékesítés hiányát, miközben az elsőfokú bíróság a gazdasági esemény valamennyi mozzanatát valósnak fogadta el. Az indítványozó kiemelte, hogy szerinte rendkívüli jogbizonytalanságot eredményezne, ha ez bármilyen valós ügylet vonatkozásában egyoldalúan megállapítható lenne, mentesítve ezáltal az adóhatóságot a tudattartam vizsgálata alól, mely a KMK-vélemény szakszerű alkalmazásával nem történhetne meg. Előadta, a bíróság úgy hagyta helyben az adóhatóság határozatát, hogy oldalakon keresztül vizsgálta a „tudta-tudhatta” kérdéskört, túlterjeszkedve ezáltal az adóhatóság érvelésein.
- [18] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.334/2020/2. számú 2020. június 25-én kelt végzésével megállapította, hogy felülvizsgálati kérelem befogadására – az alábbiak szerint – nincs lehetőség. A Kúria a Kp. 118 § (1) bekezdés szerint a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása, b) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége, c) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége, d) a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt.
- [19] A Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés c) pont alapján a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az uniós jogszabály alkalmazása, vagy annak elmaradása az ügy érdemére kihatott, illetve ha az adott uniós jogszabály értelmezéséhez az adott jogkérdésben előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatása szükséges. A Kúria a befogadási kérelem megvizsgálását követően nem találta indokoltnak, az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését figyelemmel arra, hogy az Európai Unió Bíróságának az adólevonási joggal kapcsolatos döntései, valamint a KMK-vélemény kellően világos és egyértelmű iránymutatással szolgálnak a tagállami bíróságok számára.
- [20] A Kp. 118. § (1) bekezdés d) pontja szerinti, a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés esetében az állított jogszabálysértés felülvizsgálatára csak akkor kerülhet sor, ha a kérelmező „a Kúria által közzétett” eseti döntésre hivatkozik. Közzétételre azon határozatok esetében kerül sor, amelyeket a Kúria kifejezett céllal kíván a bíróságok és a jogkeresők elé tárni. A közzététel formája BH-ban vagy az EBH-ban való megjelenés. Felperes a befogadásra irányuló kérelmében azonban nem jelölt meg egyetlen olyan döntést sem, amelytől az elsőfokú bíróság rendelkezése eltérne, csupán a KMK-véleményben foglaltaktól való jogellenes eltérésre hivatkozott.

- [21] A Kúria ugyanakkor rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság – a KMK-véleményben foglaltak szerint – értelmezte az adólevonási joggal kapcsolatos joggyakorlatot, és döntése indokolásában részletesen ismertette álláspontját. Az ítélet rendelkező részében az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A jogerős ítélet jogszerűségének, a bizonyítékok értékelésének és az indokolás megfelelő kimunkálásának vizsgálata érdemi felülvizsgálat, és nem a befogadás körébe tartozik. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban jogkérdésben dönt, ténykérdést nem vizsgálhat, bizonyítékot nem mérlegelhet felül. Az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárást folytatott le, a bizonyítékokat értékelte, valamint indokolási kötelezettségének is eleget tett. Eljárása ezért megfelel a bírósági joggyakorlatnak, így nem indokolt a felülvizsgálati kérelem befogadása.
- [22] A Kúria döntése szerint nem volt jogszabályi lehetőség az előterjesztett befogadási kérelem alapján a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására, ezért a Kúria annak befogadását a Kp. 118. § (1) és (2) bekezdéseinek alkalmazásával megtagadta.
- [23] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszát, amelyben az Alaptörvény B) cikke és XXVIII. cikke sérelmére is hivatkozott.
- [24] Az indítvány részletes indokolása szerint ugyanakkor a kérelem alapja Magyarország Alaptörvényének a XXVIII. cikk (7) bekezdése (a hatékony jogorvoslathoz való jog), valamint az Alaptörvény B) cikke (a jogállamiság és a jogbiztonság elve).
- [25] Az indítványozó hivatkozása szerint a kérelmének eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja, valamint az Abtv. 26. §-a és 41. § (3) bekezdése; 45. § (4) bekezdése, amelyek alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a konkrét ügyben alkalmazott jogszabályt, és annak alaptörvény-ellenessége fennállása esetén alaptörvény-ellenességét akkor is megállapítja, ha az már nincs hatályban és a konkrét ügyben az alkalmazását kizárja. Az indítványozó rámutatott, hogy de facto a szabályozás hatályban van ugyanazon szöveggel, csak kiegészült egy új alponttal, ezért technikailag nem látszik lehetségesnek a megsemmisítés kérése, hiszen már nem az a számszerű megjelölése a támadott jogszabályhelyeknek, mint az alkotmányjogi panaszával érintett eljárás idején volt.
- [26] Az indítványozó előadta, hogy az elsőfokú bírósági ítélettel szemben 2020. április 14. napján felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához. A felülvizsgálati kérelem befogadhatóságát a Kp. – az ügy elbírálására hatályos – 118. § (1) bekezdés c) és d) pontjaira alapította. Ennek során a befogadhatóság indokailul az alábbiakat jelölte meg:
- a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezéssel [Kp. 118. § (1) bekezdés d) pontja] kapcsolatban előadta, hogy a keresetet elbíráló elsőfokú bíróság jogellenesen eltért a KMK-véleményben foglaltaktól. Az indítványozó szerint az okszerű, világos és vonatkozó jogszabályi és felsőbb bírósági gyakorlatot bemutató felülvizsgálati kérelme levezette, hogy ezen körülmény önmagában okot ad Kp. 118 §-ának az az indítványozó ügyében hatályos (1) bekezdés d) pontja szerinti befogadására.
 - az indítványozó hivatkozott arra is, hogy emellett a Kp. 118. § – az ügyben hatályos – (1) bekezdés c) pontja szerinti befogadhatósági követelmény is megvalósult. Ugyanis a perben kiemelt kérdés, hogy a nem természetes személy adóalany tudattartamának vizsgálata körében kinek a tudata vizsgálendő a szubjektív tudattartalom feltárásakor. Indítványozó megítélése szerint e kérdés pedig az uniós jog egységes alkalmazása szempontjából általános érdekű, új értelmezési kérdésnek tekinthető, amelyre sem a meglévő hazai, sem pedig az EUB ítélezési gyakorlata nem adja meg a szükséges felvilágosítást, hiszen az EUB előtti hasonló ügyek csak a természetes személy adóalanyok szubjektív tudattartama megítélésére tartalmaznak előírásokat.
- [27] Az indítványozó kiemelte, hogy álláspontja szerint a jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §) Álláspontja szerint ugyanis az ügy alapját egy olyan bírósági eljárás képezi, amelyben az alkalmazott jogszabály alaptörvény-ellenessége miatt tagadták meg indítványozótól a Kúria előtti felülvizsgálati eljárás lefolytatását, ezáltal pedig súlyosan sérültek indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított alkotmányos jogai.
- [28] Az indítványozó álláspontja szerint egy, a jelen üggyel teljes analógiát mutató korábbi panasz esetében az Alkotmánybíróság megsemmisítette a támadott eljárási jogszabályi rendelkezéseket [42/2004. (XI. 9.) AB határozat]. Az indítványozó részletesen elemezte ezen határozatot, és indokolta azon álláspontját, hogy annak megállapításai a jelen ügyben is alkalmazhatóak, sőt alkalmazandóak.
- [29] Az indítványozó a felülvizsgálati kérelmének befogadhatóságát a Kp. – az ügy elbírálására hatályos – 118. § (1) bekezdés c) és d) pontjaira alapította. Panaszában levezette, hogy a Kp. e szabályain változtatott a Kp. 118. § (1) bekezdése 2020. április 1. napjától hatályos módosítása, amely a jogszabálysértésre hivatkozást is

a befogadhatósági követelmények közé emelte. Azonban a Kp. 118. § (1) bekezdése 2020. áprilisi módosítása az Indítványozó ügyére nem alkalmazandó, ugyanis esetében a Kp. 118. § (1) bekezdésének a per megindulásakor hatályos rendelkezéseit kellett alkalmazni.

- [30] Álláspontja szerint a panaszában támadott jogszabályi rendelkezések az Alkotmánybíróság által a 42/2004. (XI. 9.) AB határozatban megsemmisített rendelkezéseivel teljes analógiát mutatva korlátozzák a jogalkotó által biztosított rendkívüli jogorvoslatot azáltal, hogy a jogszabálysértésen felül olyan többlet követelményeket támasztanak a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságával kapcsolatban, amelyek magát a jogorvoslatot előreláthatatlanná és kiszámíthatatlanná teszik.
- [31] Az indítványozó szerint a támadott, az indítványára alkalmazandó rendelkezéseket tekintve, a szabályozás előreláthatatlansága és kiszámíthatatlansága nem biztosítja a jogalkotó által megteremtett rendkívüli jogorvoslat esetében a jogorvoslathoz való alkotmányos jogot.
- [32] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság, azon belül is az előreláthatóság és a kiszámíthatóság követelménye is sérült, és azon keresztül a XXVIII. cikk (7) bekezdésben írott jogorvoslathoz való alkotmányos joga is.
- [33] Az indítványozó kérte ezért, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a jelen ügyben alkalmazott, Kp. 118. § (1) bekezdés 2020. március 31. napjáig hatályos *c)*, *d)* pontjai alaptörvény-ellenesek voltak, és a jelen kérelem alapjául szolgáló eljárásban ezen jogszabályok alkalmazását zárja ki, továbbá a Kúria Kfv.I.35.334/2020/2. számú végzését, mint alaptörvény-ellenes bírói határozatot semmisítse meg.
- [34] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [35] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [36] Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó hivatkozást tartalmaz.
- [37] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c)* pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontjára [Abtv. 27. § (1) bekezdés] alapította.
- [38] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. § (1) bekezdésére hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [39] A Kúria Kfv.I.35.334/2020/2. számú végzését 2020. szeptember 4. napján kézbesítették az indítványozó jogi képviselőjének. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2020. november 2. napján nyújtotta be elektronikus úton az elsőfokon eljáró bíróságra.
- [40] Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria Kfv.I.35.334/2020/2. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [41] Az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdés *b)* pontjának és a 27. § (1) bekezdés *b)* pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [42] 3.2. Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett. Az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát.
- [43] 3.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet nyújthat be. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó, – mely jogi személy a peres eljárásban félként vett részt – tekintetében a Kp. 118. § (1) bekezdés *c)* és *d)* pontjában foglalt jogszabályi rendelkezéseket az eljáró bíróságok alkalmazták, így érintettnek minősül, mert az állított sérelmek az indítványozó egyedi ügyével kapcsolatosak, és a saját, az Alaptörvényben biztosított, vagy biztosítottak vélt jogaira vonatkoznak.

- [44] Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt; b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz; vagy c) aki nek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.
- [45] 3.4. Az Alkotmánybíróság az indítványoknak az Abtv. tárgyi hatályra vonatkozó rendelkezéseinek történő megfelelését vizsgálta.
- [46] Az Alkotmánybíróság e tekintetben elsőként az indítványnak a Kp. egyes rendelkezéseit sérelmező eleme befogadhatóságát vizsgálta. Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában kimondta: „Az Abtv. 26. §-ára alapított alkotmányjogi panasz – az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasszal ellentétben – nem kifejezett előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés [...]” {lásd például: 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}.
- [47] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a] pont első fordulata].
- [48] E rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasznak {lásd például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]; 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés [42]}.
- [49] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében rögzített tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálendő, hogy a támadott bírói döntés (határozat) a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozás tárgyában történő döntés során a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni.
- [50] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban is rámutatott, hogy a bírósági eljárásokra vonatkozó szabályokra figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [51] A Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt illetően az Alkotmánybíróság fenntartja állandó gyakorlatát, melynek értelmében a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, és alkotmányjogi panasszal támadható {lásd pl. 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [52] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó által támadott végzés a tárgyi hatály szempontjából megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek.
- [53] 3.5. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése a) pontja és a 27. § (1) bekezdés a) pont első fordulata értelmében e rendelkezések alapján az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogának sérelme.
- [54] 3.6. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi.
- [55] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése b) pontja szerint a kérelem határozott, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [56] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alaptörvény B) cikk (2)–(4) bekezdései és a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdései az alkotmányjogi panasz tárgyával összefüggésbe nem hozhatók.
- [57] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság támadott végzése tekintetében az indítványozó által az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján és a Kp. 118. § (1) bekezdése c) és d) pontjai tekintetében az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján

- előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem jelölte meg az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét.
- [58] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme az Abtv. 52. § (1b) bekezdése *b)* pontjában írott feltételnek – az ismertetett vonatkozásokban – nem felel meg.
- [59] Az indítványozó alkotmányjogi panasz a Kp. 118. § (1) bekezdése *c)* és *d)* pontjai és a Kúria támadott végzése tekintetében a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában megjelölte az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét is.
- [60] 4. Az Alkotmánybíróság tehát a XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést.
- [61] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése alapján az alkotmánybíróági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- [62] 4.1. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az indítványozó panaszának az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozással a Kp. 118. § (1) bekezdése *c)* és *d)* pontjai alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett kérelmét vizsgálta.
- [63] Az indítványozó a Kp. 118. §-a alaptörvény-ellenességét is állította. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott döntésében a Kp. 118. § (1) bekezdését alkalmazva, az abban foglalt befogadási okok alapján megvizsgálta a felülvizsgálati kérelmet és megállapította, hogy a befogadás feltételei nem állnak fenn, ezért e felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta.
- [64] Az indítványozó a támadott jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben a jogorvoslathoz való jog sérelmét arra hivatkozással állította, hogy a panaszában támadott jogszabályi rendelkezések a polgári eljárásról szóló 1952. évi III. törvény 2002. január 1. – 2004. november 8. között hatályban volt felülvizsgálatra vonatkozó 270. §-ának egyes, az Alkotmánybíróság által a 42/2004. (XI. 9.) AB határozatban megsemmisített rendelkezéseivel teljes analógiát mutatva korlátozzák a jogalkotó által biztosított rendkívüli jogorvoslatot azáltal, hogy a jogszabálysértésen felül olyan többlet követelményeket támasztanak a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságával kapcsolatban, amelyek magát a jogorvoslatot előreláthatatlanná és kiszámíthatatlanná teszik.
- [65] Az indítványozó panaszának az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozással a Kp. 118. § (1) bekezdése *c)* és *d)* pontjai alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett kérelmét vizsgálva az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [66] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a jogalkotó joga és felelőssége, hogy olyan jogorvoslati eljárásokat alakítson ki, és azokat azok céljának megfelelő módon szabályozza, amelyek az egyes jogsérelmek, jogsértések esetén a megfelelő jogvédelmet biztosítani tudják. Az indítványozó által benyújtott beadvány időpontjában létező jogorvoslatok összetett rendszert képeztek, és képeznek ma is.
- [67] Az indítványozó kimerítette a közigazgatási eljárásban számára rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket. Ennek eredménytelenségét követően a másodfokú közigazgatási határozat ellen a bírósághoz fordult keresettel. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek jogában áll jogorvoslattal élni az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntéssel szemben, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata meghatározza a jogorvoslati rendszerrel szemben támasztott követelményeket. Az Alkotmánybíróság a 14/2018. (IX. 27.) AB határozatban átfogóan áttekintette a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, amely során utalt arra, hogy a jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket, azok igénybevételének módját, az Alaptörvény azonban nem tartalmaz előírást azzal kapcsolatban hogyan épüljön fel a jogorvoslat rendszere {3097/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [68] Ezen túlmenően az Alaptörvény azzal kapcsolatban sem tartalmaz követelményt, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon érvényesüljön, ily módon adott esetben a jogorvoslati fórumrendszer egyfokúsága is megfelel az Alaptörvény követelményeinek {lásd pl. 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]; 3097/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [69] „Az Alaptörvény [...] nem biztosít alanyi jogot arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmét érdemben elbírálják, és ugyan az indítványozó alapvetően azt kifogásolta, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések értelmezése révén szelektálhat a Kúria az ügyek között, azonban ez a lehetőség [...] az eljárás rendkívüli jogorvoslati jellegéből fakad és az ügyek tárgyára vonatkozik.” {Lásd 3376/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [17]}

- [70] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valójában a jogorvoslathoz való jog állított sérelmén keresztül is a bíróság által alkalmazott, támadott jogszabályi rendelkezéseknek a bíróságtól eltérő jogértelmezése miatt azoknak a megsemmisítését kérte. A Kp. 2020. március 31. napjáig hatályos 118. § (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezett: „(1) A Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata *a)* a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása, *b)* a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége, *c)* az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége vagy *d)* a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt.”
- [71] Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény 230. §-a által módosított, 2020. április 1. napjától hatályos Kp. 118. § (1) bekezdése az alábbiakat tartalmazza: „(1) A Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha *a)* az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata *aa)* a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása, *ab)* a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége, *ac)* az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége, *ad)* a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés, illetve *b)* a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt.”
- [72] A Kp. hatályos 118. § (1) bekezdés *a)* *ac)* alpontja tehát szó szerint azonos a 2020. március 31. napjáig hatályos 118. § (1) bekezdés *c)* pontjával, míg a mai napig hatályos (1) bekezdés *b)* pont az alkotmányjogi panaszban támadott korábbi (1) bekezdés *d)* pontjában foglaltaknál szigorúbb feltételeket tartalmaz.
- [73] A Kp. hatályos 118. § (1) bekezdése továbbá kiegészült egy új *a)* *ad)* alponttal. Az Abtv. 41. § (3) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene.
- [74] A Kp. 2020. március 31. napjáig hatályos 118. § (1) bekezdését alkalmazta a Kúria a támadott végzésében.
- [75] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz indokolása nem támasztotta alá a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességét, és a panaszban megtalálható indokolás sem vetett fel azok tekintetében alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [76] 4.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszának a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.334/2020/2. számú végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozással állított alaptörvény-ellenességének megállapítására és a megsemmisítésére vonatkozó elemét vizsgálta.
- [77] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadására vonatkozó rendelkezések alaptörvény-ellenes értelmezésével megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát, de ezt az állítást alkotmányjogi érveléssel nem támasztotta alá.
- [78] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Abtv. 27. §-ára hivatkozással indítványozó a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseit vitatja, azaz az alkotmányjogi panasz indokolása a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti. Az indítvány azt célozza, hogy a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a támadott döntésektől eltérően értékelje.
- [79] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a]nnak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül” (lásd például 3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; 3308/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [20]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [22]; 3429/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [20]).
- [80] A bírósági határozatokkal kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján

az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslat-tal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközeként, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [81] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel. Ezen alternatív feltételek bármelyikének megléte indokot ad a befogadásra.
- [82] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen a Kúria jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [83] 5. A fentiekre tekintettel az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg.
- [84] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, illetve amely a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések, bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességét vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [85] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) bekezdése *b)* és *e)* pontjaiban továbbá a 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. április 18.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1950/2020.

